

**КОВАЛІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
НИЖНЬОВЕРБІЗЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ліцею

_____ Оксана БОДНАРУК

Наказ № _____ від _____

ІНСТРУКЦІЯ №42

**Інструкція з охорони праці
при роботі на свердлильному верстаті**

1. Загальні вимоги охорони праці

1.1. Дія інструкції з охорони праці при роботі на свердлильному верстаті поширюється на всіх працівників закладу освіти, які при виконанні своїх посадових обов'язків використовують свердлильний верстат (інструкторів з праці, вчителів технології, педагогів додаткової освіти, робітників та ін.).

1.2. До самостійної роботи на свердлильних верстатах допускаються особи:

- які досягли 18 років, пройшли обов'язковий періодичний медичний огляд та не мають медичних протипоказань для роботи на свердлильних верстатах;
- отримали спеціальне навчання або мають відповідний досвід роботи;
- ознайомлені з даною інструкцією, з вимогами інструкції з охорони праці у відповідному приміщенні (місці установки верстата).

1.3. Працюючий на свердлильному верстаті зобов'язаний суворо дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку та режиму роботи ЗЗСО.

1.4. До небезпечних факторів при роботі на свердлильному верстаті відносяться:

- фізичні (висока напруга в електричній мережі; рухомі й обертові частини верстата; наявність задирок на заготовках, відлітаюча стружка при обробці крихких матеріалів; сильний шум; вібрація; система вентиляції);
- хімічні (пил);
- психофізіологічні (напруга уваги).

1.5. Під час роботи на свердлильному верстаті повинен використовуватися наступний спецодяг та засоби індивідуального захисту: халат бавовняний, берет, захисні окуляри від попадання стружки та пилу в очі. На підлозі біля верстата обов'язково має бути дерев'яна решітка з діелектричним килимком.

1.6. Працюючий на свердлильному верстаті зобов'язаний дотримуватися правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння.

1.7. Працюючий на верстаті зобов'язаний знати місце розташування аптечки та вміти надавати першу долікарську допомогу потерпілому.

1.8. В процесі виконання роботи працівник зобов'язаний дотримуватися правил носіння спецодягу, користування засобами індивідуального і колективного захисту, дотримуватися правил особистої гігієни, утримувати в чистоті своє робоче місце.

1.9. Свердлильний верстат повинен бути обладнаний захисним огороженням, спеціальним склом або корпусом.

1.10. Корпус свердлильного верстата повинен бути заземлений.

1.11. Робоче місце і робоча зона повинні мати хороше освітлення. Світло не має бути занадто яскравим, щоб не сліпити очі співробітнику, який виконує роботу.

1.12. Для зміни свердел, очищення верстата, прибирання робочого місця необхідно використовувати допоміжні інструменти (ключ, гачок, щітка, совок, скребок тощо).

1.13. Про всі несправності свердлильного верстата працівник зобов'язаний негайно повідомити завгоспа, а в разі його відсутності – чергового адміністратора установи, зробити запис у журналі заявок.

1.14. У разі отримання травми працівник зобов'язаний негайно проінформувати про те, що трапилося, чергового адміністратора та сестру медичну, при необхідності – самостійно надати долікарську допомогу.

1.15. За невиконання правил інструкції з охорони праці при роботі на свердлильному верстаті вчитель технології несе персональну відповідальність згідно з чинним законодавством.

2. Вимоги охорони праці перед початком роботи на свердлильному верстаті

2.1. Перед початком роботи на свердлильному верстаті необхідно надіти спецодяг, ретельно заправити волосся під головний убір та перевірити справність засобів індивідуального захисту (захисні окуляри; діелектричні килимки).

2.2. Добре оглянути робоче місце, позбутися зайвих предметів, що заважають, переконатися у справності роботи системи вентиляції.

2.3. Провести зовнішній огляд верстата і переконатися:

- у вільному доступі до пускового пристрою;
- цездатності гальмівного пристрою і блокувань (блокування має забезпечувати неприпустимість самостійного включення верстата при відкритій дверці огорожі);
- у справності педального механізму і маслосистеми (потрібної кількості масла в насосі, перевірити, чи немає витоків мастила);
- у правильній освітленості свого робочого місця.

2.4. Короткочасним включенням перевірити справність роботи свердлильного верстата.

Якщо була виявлена несправність верстата або робочої системи вентиляції, працівник зобов'язаний негайно сповістити директора ліцею та зробити відповідний запис у журналі реєстрації заявок.

2.5. Перед підключенням верстата до електромережі, при необхідності, стати на діелектричний килимок (якщо покриття підлоги виконане із струмопровідного матеріалу).

2.6. Забороняється включати верстат в електричну мережу мокрими і вологими руками.

2.7. Не приступати до виконання роботи у разі виявлення відхилень від правил безпеки робочого місця, встановлених у цьому розділі інструкції, а також при неможливості виконання зазначених у даному розділі підготовчих до роботи дій.

3. Вимоги охорони праці під час роботи на свердлильному верстаті

3.1. Під час роботи на свердлильному верстаті необхідно суворо дотримуватися справжньої інструкції з охорони праці при виконанні робіт на свердлильному верстаті.

3.2. Наявність напруги в електромережі перевіряти тільки спеціальним покажчиком напруги.

3.3. Стежити за справною роботою верстата, системи вентиляції, цілісністю ізоляції та наявністю неушкодженого заземлення.

3.4. Працюючий на свердлильному верстаті зобов'язаний:

- виконувати роботу на свердлильному верстаті тільки у захисних окулярах та при включеній витяжній вентиляції;
- надійно закріплювати оброблювану деталь затискачами, а не тримати її руками;
- подачу свердла на деталь проводити плавно, без ривків;
- при обробці деталей великої довжини користуватися спеціальними підставками;
- стружки із висвердленого отвору видаляти тільки за допомогою спеціальної щітки;
- не видаляти стружку при працюючому верстаті;
- матеріали та деталі акуратно складати у встановленому місці так, щоб вони не заважали подальшому виконанню роботи;
- не зупиняти і не гальмувати руками вимкнений, але ще продовжуючий обертатися шпindelь свердлильного верстата;
- особливу увагу і обережність приділяти наприкінці свердління (при виході свердла з матеріалу заготовки, зменшити подачу).

3.5. Під час виконання роботи на свердлильному верстаті забороняється:

- перемикати електричні роз'єми при включеному електроживленні;
- торкатися проводів та інших струмоведучих частин, які знаходяться під напругою;

- продовжувати роботу на верстаті в разі його несправності, іскріння, задимлення, порушення ізоляції та заземлення;
- закривати верстат папером, тканиною та сторонніми предметами, що може призвести до його несправності або отриманні травми робочим;
- працювати на верстаті в не призначених для даного виду робіт рукавичках або рукавицях;
- гальмувати руками патрон або обертове свердло верстата;
- гальмувати шпиндель натисканням деталі;
- нахилити голову близько до обертового шпинделя верстата і свердла;
- тримати руками деталь при свердлінні, деталь повинна бути закріплена лише лещатами;
- охолоджувати свердло під час роботи верстата за допомогою мокрих ганчірок.
- залишати свердлильний верстат без нагляду, відкривати та знімати захисні огороження;

3.6. Використання іонізаторів повітря допускається в приміщенні майстерні тільки під час перерв у роботі та за відсутності людей.

3.7. При відкритті вікон, необхідно простежити, щоб не було протягів, які можуть призвести до розбиття або пошкодження скла.

4. Вимоги охорони праці після закінчення роботи на свердлильному верстаті

4.1. Після закінчення роботи на свердлильному верстаті працівник зобов'язаний:

- відвести свердло від оброблюваної заготовки і відключити електроживлення в послідовності, встановленій інструкцією з експлуатації з урахуванням характеру виконуваних робіт;
- привести в порядок робоче місце, очистити верстат, устаткування біля верстата, проходи від стружок і сміття за допомогою спеціальної щітки;
- скласти у спеціальну шафу інструмент і пристосування, які використовувалися під час роботи на верстаті;
- прибрати у відведене місце засоби індивідуальної захисту;
- почистити спецодяг і взуття, прибрати в призначену для спецодягу шафу,
- ретельно вимити руки з милом.

4.2. Перекрити крани з водою, щільно закрити всі вікна, вимкнути освітлення,

5. Вимоги охорони праці в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійних ситуацій, негайно зупинити свердлильний верстат натисканням кнопки «стоп».

5.2. Якщо при роботі верстата відбувається перегрів двигуна, необхідно відключити його і дати охолонути. Охолоджувати двигун водою або вологою ганчіркою забороняється.

5.3. При появі різного стуку, вібрації, або зміни характерного шуму, перегріві робочого інструменту (свердла, підшипників), появі запаху горілого або диму, поломки свердла, а також при несправності заземлення корпусу верстата, негайно припинити роботу, відвести свердло від заготовки і відразу вимкнути свердлильний верстат. Повідомити про несправності директор або завгоспа. Роботу дозволяється продовжувати тільки після усунення несправності.

Інструкцію розробив

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ПК ліцею _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

З інструкцією ознайомлений (а) _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

«__» _____ 2025р.

З інструкцією ознайомлений (а) _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

«__» _____ 2025р.

З інструкцією ознайомлений (а) _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

«__» _____ 2025р.